

*Sowing innovation
Harvesting the future*

Menukaart regionale samenwerking Noordoost-Brabant

Menukaart regionale samenwerking Noordoost-Brabant

Op 21 maart 2018 vinden in Noordoost-Brabant gemeenteraadsverkiezingen plaats. In dit kader roepen wij de gemeenteraden en algemeen besturen van de waterschappen op om de regionale samenwerking in AgriFood Capital Noordoost-Brabant de komende periode nog nadrukkelijker gezamenlijk op te pakken. In AgriFood Capital werken we aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, sterke bedrijvigheid, betekenisvolle innovaties en een veerkrachtige leefomgeving. Samen leggen we de basis voor welvaart, welzijn en duurzame groei van Noordoost-Brabant.

*Wij zijn
agri & food.
Het zit in
ons DNA.*

Noodzaak van regionale slagkracht

De regionale samenwerking heeft de afgelopen jaren z'n vruchten afgeworpen. Maar we zijn er nog niet. Anno 2017 groeit de economie weer. Maar veranderingen op de arbeidsmarkt, toenemende digitalisering, verstedelijking, grondstofschaarste, klimaatverandering, energietransitie en de dringende noodzaak om voedselproductie verder te verduurzamen, vragen de komende jaren om nog meer regionale slagkracht. Deze uitdagingen overstijgen de afzonderlijke gemeentegrenzen. Regionale samenwerking dient daarom de komende bestuursperiode met kracht te worden voortgezet, ook na 2020. Daarmee wordt de inzet, zowel beleidsmatig als financieel van de afzonderlijke gemeenten gebundeld en versterkt.

Concrete resultaten

We willen Noordoost-Brabant laten excelleren als topregio in agrifood. Ondernemers, overheden en kennisinstellingen werken hiervoor samen in projecten met impact. Groot en klein. Met partijen uit de hele agrifood keten en in wisselwerking met andere sterke sectoren. Duidelijk zichtbaar of meer op de achtergrond. Maar altijd resultaatgericht. Dat we echte aanpakkers zijn, blijkt wel uit deze Menukaart. Per thema laten we diverse resultaten van 2016 zien. Regionaal én lokaal.

Meerwaarde voor inwoners

Wat goed is voor de regio, is goed voor de gemeenten en andersom. De overheden in Noordoost-Brabant investeren daarom jaarlijks €4,- per inwoner in de regionale aanpak van maatschappelijke opgaven en economische groei. Gemeenteraadsleden en besturen spelen hier in een cruciale rol. Bij alles wat we doen, stellen we ons de vraag: draagt dit bij aan de welvaart of het welzijn van onze inwoners, nu en in de toekomst? Herkenbaarheid en verbondenheid van de inwoners en hun betekenis voor hun gemeente en de regio staan daarbij voorop.

Waar staan we?

AgriFood Capital Monitor 2016

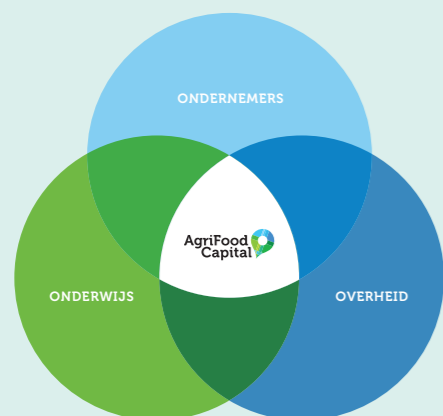
(bronnen o.a. Telos 2015, CBS en LISA)

309.930 banen totaal N.O. Brabant

48.000 banen totaal N.O. Brabant

11,6 miljard euro totaal N.O. Brabant

Een toekomstbestendige arbeidsmarkt

Een goed functionerende arbeidsmarkt is cruciaal voor de toekomst van Noordoost-Brabant. De arbeidsmarkt is immers de motor van de regionale economie. De arbeidsmarkt verandert steeds sneller. Banen verdwijnen, nieuw werk ontstaat. 60% van de banen van morgen kennen we vandaag nog niet. Dat vraagt om wendbaarheid. Van studenten, werknemers en zzp'ers. Maar ook van werkgevers, onderwijsinstellingen en overheden. En werkzoekenden. Wij werken ook aan de arbeidsmarkt van vandaag door kwetsbare groepen te helpen om arbeidsfit te worden en te blijven.

Deze arbeidsmarktuitdagingen vragen om regionale samenwerking. De Noordoost-Brabantse gemeenten werken al jarenlang succesvol samen met het bedrijfsleven, de vakbonden, het onderwijs, het UWV en de provincie in AgriFood Capital Werkt!. Met als doel: mensen aan het werk, op de juiste plek met de

juiste competenties. De komende jaren zetten we nog meer in op loopbaanontwikkeling, een leven lang leren en een goede aansluiting tussen onderwijs en praktijk. En vooral op de banen van de toekomst. Voor werkenden en werkzoekenden, hoog- en laagopgeleid, jong en oud. Speciale aandacht gaat uit naar mensen met een arbeidsbeperking, statushouders, ouderen en kwetsbare jongeren.

Samen maken we de arbeidsmarkt in Noordoost-Brabant toekomstbestendig. Die kansen biedt aan alle talent en waar talent ook zelf kansen pakt. Waar vacatures snel en passend worden ingevuld. En de werkloosheid verder afneemt.

Iedereen doet mee in de arbeidsmarkt van vandaag en morgen

Wat deden we in 2016?

Sterke bedrijvigheid

We werken aan een economisch sterke regio waar het goed werken, studeren en verblijven is. Nu en in de toekomst. Dat betekent extra aandacht voor de kwaliteit van werklocaties. Maar ook van regionale afstemming over deze locaties en de bereikbaarheid ervan. Het unieke economische systeem van de regio blijven we versterken door volop ruimte te bieden aan ondernemerschap. We creëren test- en ontwikkel Faciliteiten voor ondernemers en onderwijsinstellingen. En stimuleren het starten en groeien van bedrijven.

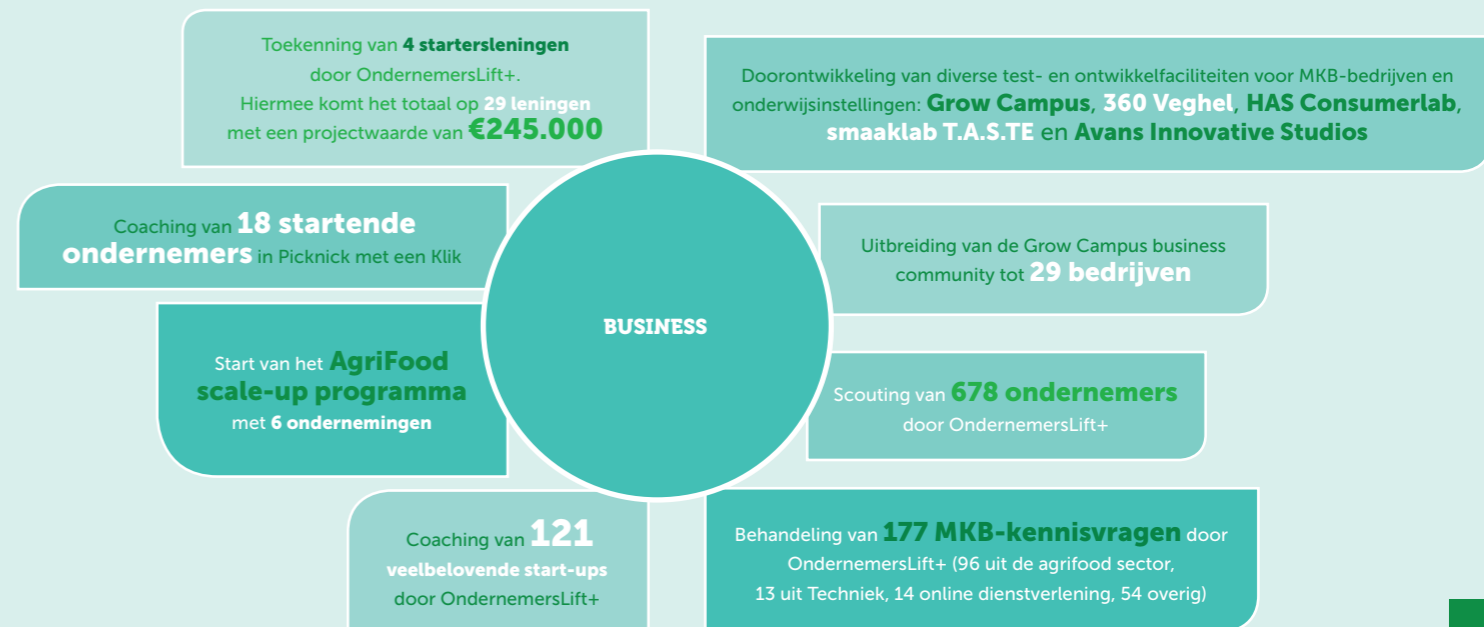
Investeren in ondernemerschap betekent investeren in nieuwe banen. Het levert ook besparingen op uitkeringen en uitgaven van de Participatiewet op. Door flexibilisering van de arbeidsmarkt starten namelijk veel ZZP-ers als ondernemer voor zichzelf. Soms gedwongen door verlies van hun baan. Maar starters zijn kwetsbaar. De helft stopt noodgedwongen binnen vijf jaar. Door intensieve begeleiding en ondersteuning neemt het slagingspercentage toe tot meer dan 80%. In Noordoost-Brabant staat OndernemersLift+ garant voor deze ondersteuning. Via coaching en financiering. Al dan niet in samenwerking met lokale startersinitiatieven. En waar nodig maakt OndernemersLift+ samen met gemeenten nieuwe lokale 'startersbroedplaatsen' mogelijk.

We versterken ondernemerschap ook door ondernemers met elkaar te verbinden. Starters, groeiers en succesvolle ondernemers. Voor MKB-bedrijven met groeiambities in de regio is een AgriFood-groeiprogramma waarin bewezen succesvolle ondernemers klaar staan met raad en daad. We ontwikkelden test- en innovatie faciliteiten voor met name MKB-bedrijven uit de regio. Zo zorgen we samen voor een economisch sterke regio. Dynamisch. Uitdagend en kansrijk om in te ondernemen. Daarom investeren we in mensen. In grond. In gebouwen. In het wegen- en waternetwerk.

Investeren in ondernemerschap versterkt economische dynamiek en werkgelegenheid

Wat deden we in 2016?

Regionaal samenwerken in AgriFood Capital: nog meer resultaten van 2016, regionaal én lokaal

Betekenisvolle innovaties

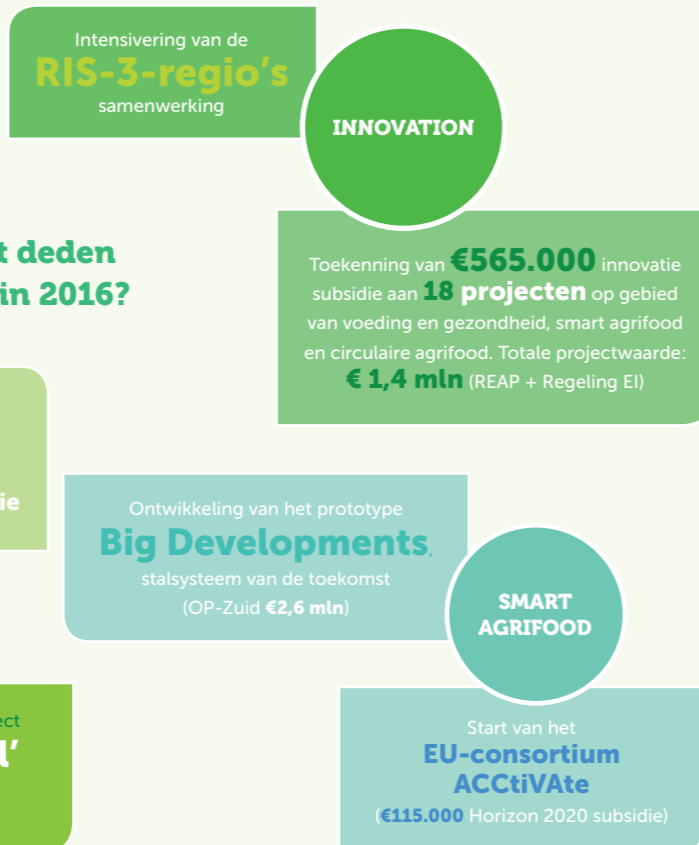
We versterken de regio door te investeren in waar we goed in zijn: ondernemend samenwerken. Lokaal waar het kan, regionaal waar het moet. Samen zetten we in op de innovatiekracht van de topsectoren die Noordoost-Brabant rijk is, waaronder AgriFood, Logistiek, Bouw, Metaal, High-Tech, Health, Life Sciences en ICT-dienstverlening. Door op regionaal niveau samen te groeien en te innoveren, benutten we de aanwezige kennis, kunde en ondernemerschap die overal in de regio aanwezig is. Innovatie is daarnaast van groot belang om richting te geven aan transities in de agrifood, energie, klimaat en arbeidsmarkt; voor een slimmere, gezondere en duurzamere regio.

Extra economische slagkracht door samenwerking

Samenwerken op regionale schaal biedt zowel de regio als gemeenten belangrijke economische voordelen. De slaagkans van startende ondernemers wordt groter. Er zijn meer kansen om succesvol te innoveren. Ook zijn er meer mogelijkheden voor effectief stimuleringsbeleid. Bovendien is een sterk regionaal ecosysteem aantrekkelijk voor bedrijven, toeleveranciers en kenniswerkers. In de regio en ver daarbuiten.

Noordoost-Brabant beschikt over een hoogwaardige kennisinfrastructuur. Hierdoor kunnen we in de gehele regio opleidings- en scholingsmogelijkheden dichtbij de inwoners aanbieden. En zijn er verspreid over de regio test- en ontwikkelingsfaciliteiten voor ondernemers. Zo kunnen we de kennis en kunde beter afstemmen op de behoefte van de bedrijven. Regionale samenwerking geeft ondernemers betere toegang tot kennis, talent, netwerk en kapitaal. De basis voor economische groei en innovatie. En daarmee voor werkgelegenheid van onze inwoners, ook in de toekomst.

Wat deden we in 2016?

Veerkrachtige leefomgeving

Een aantrekkelijke woon- en werkomgeving met goede voorzieningen. Een veerkrachtig landschap dat ruimte biedt aan duurzame landbouw en ingericht op klimaatveranderingen. Een (top)sterk agrifood-ecosysteem. Deze zaken bepalen de (inter) nationale concurrentiepositie, leefklimaat en aantrekkingskracht van Noordoost-Brabant. Nu en in de toekomst.

Voor onze regio betekent dat de komende jaren extra investeringen in landschapsinrichting, biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit. In lucht, water en de bodem. In klimaatadaptatie, gebruik van duurzame energie en emissievrije voedselsystemen. We werken aan de bereikbaarheid door verbetering van (fiets) wegen en openbaar vervoer. We versterken de economische kracht van Noordoost-Brabant door afspraken te maken over regionale bedrijventerreinen. Dit bereiken we onder meer door de uitwerking van 11 Gebiedsopgaven in de regio.

We maken de omschakeling naar een economische, ecologische en maatschappelijk volhoudbare agrarische sector mogelijk. Een vitale sector die zorgdraagt voor het landschap, met zo weinig mogelijk impact op het milieu en positief verbonden met omwonenden. Onze regionale omgevingskoers levert bouwstenen voor de Omgevingsvisie die de Provincie ontwikkelt. Door het DNA en de kernkwaliteiten van de regio als basis van deze bouwstenen te nemen, bewaken we het unieke profiel en de kracht van onze regio.

Duurzaamheid biedt economische kracht

Wat deden we in 2016?

- Verkenning en landschappelijke inpassing van **proeftuin Agro As de Peel**
- Vaststelling van de samenwerkingsagenda van **11 integrale gebiedsprogramma's** gericht op klimaat, gezond & vitaal en natuur & economie
- Actieve deelname in **mest- en transitiebeleid** van de Provincie
- Vaststelling van de aanpak voor **Innovatieve hotspots**
- Start aanleg **Breedband - snel internet** (35 mln beschikbaar voor regio Oost-Brabant)
- Afronding van onderzoek **'Landscaping the Food'** voor omschakeling naar circulaire economie in de regio
- Realisatie van het **bidbook Van Gogh National Park** + deelname aan nationale wedstrijd **'Mooiste Natuurgebied van Nederland'**
- Toekenning van **€100 mln** aan Gebiedsopgave Langs de Maas voor **verruiming van de Maas**
- Toekenning van in totaal **€540.000 mln** streeknetwerken aan **20 projecten** op gebied van transitie landbouw, bereikbaarheid en mobiliteit, gezondheid, klimaat en gebiedsopgaven. Totale projectwaarde: **€1,2 mln**

DUURZAME LEEFOMGEVING

Sterke positionering in Brabant, Nederland en Europa

Als regio werken we intensief samen met de Provincie Noord-Brabant en andere regio's in Zuid-Nederland. We maken gezamenlijke afspraken die bijdragen aan een krachtige economie onder meer door het versterken van de innovatie-hotspots in onze regio. We werken aan een duurzame agrifood sector, met toegevoegde waarde voor mens, plant, dier en omgeving. Samen verbeteren we de kwaliteit van onze toekomst door te werken aan klimaat, gezondheid, natuur en duurzame energie. En aan werkgelegenheid. Kortom, samen werken we aan welvaart en welzijn voor alle inwoners van Noordoost-Brabant.

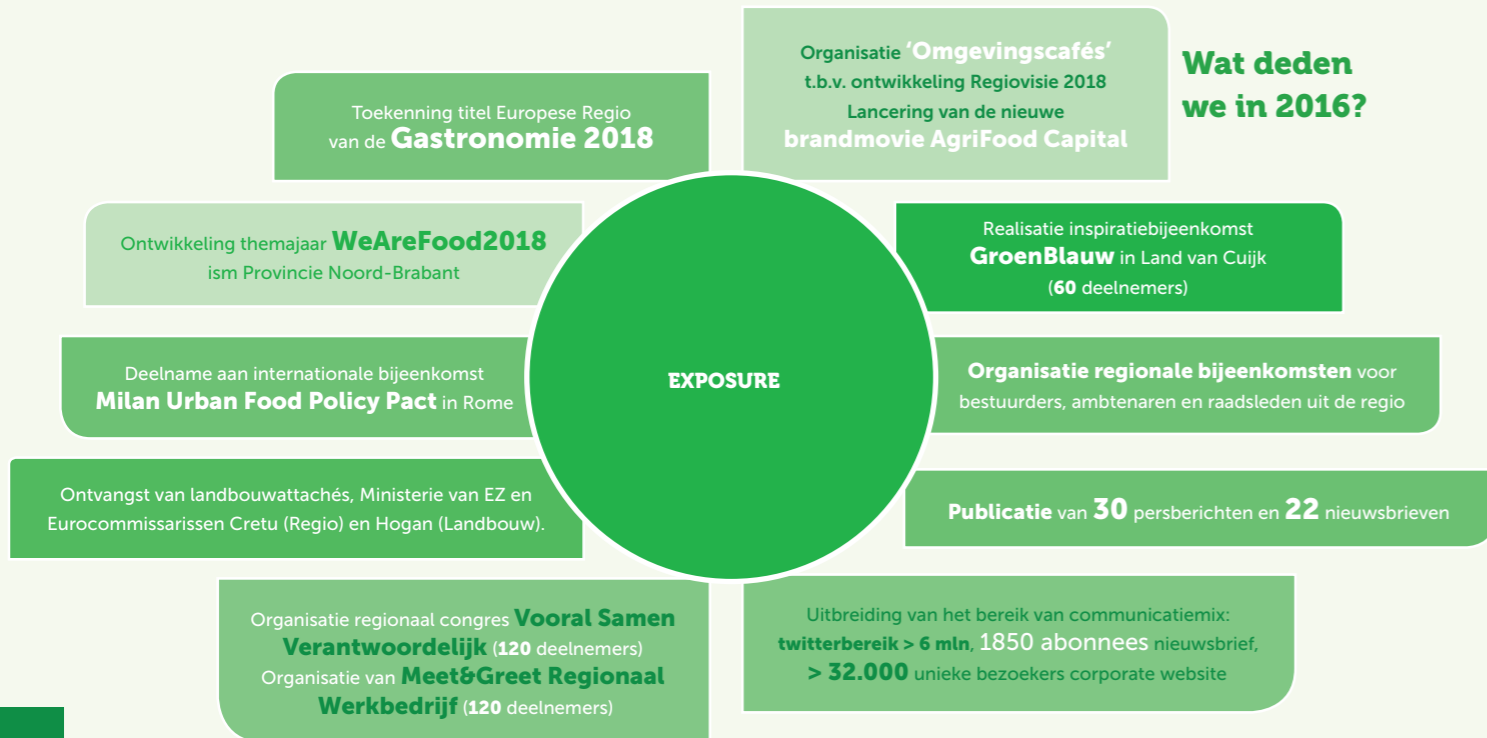

Voor de regio en gemeenten zijn 'Den Haag' en 'Brussel' van groot belang. Dat is wederkerig. Het zijn immers de gemeenten die in de praktijk grotendeels zijn belast met de uitvoering en de naleving van wet- en regelgeving. Essentieel ook om Europese doelstellingen te bereiken, met name op gebied van agrifood, arbeidsmarkt, milieu en infrastructuur.

Ook in de komende bestuursperiode is gezamenlijke inzet en lobby in 'Den Haag' en 'Brussel' cruciaal. Niet alleen vanwege de Europese subsidies maar ook omdat Europese samenwerking nieuwe kansen biedt om de innovatiekracht van Noord-oost-Brabant te versterken. We wisselen kennis en ervaring uit met andere Europese regio's. Over gezonde voeding, gebruik van technologie om duurzaam te produceren en de rol van big data in de agrifood sector. Dit opent deuren naar nieuwe internationale samenwerkingsvormen die ons helpen om de maatschappelijke en economische opgaven van de toekomst aan te pakken.

We bouwen podia om te laten zien waar we goed in zijn. Elk jaar pakken we uit met Dutch Agri Food Week. En in 2018 met We Are Food 2018. Hiermee verbinden we ondernemers in de regio met elkaar. En brengen we agrifood weer dichterbij de consument. Daar zijn we trots op!

Samen zijn we sterk

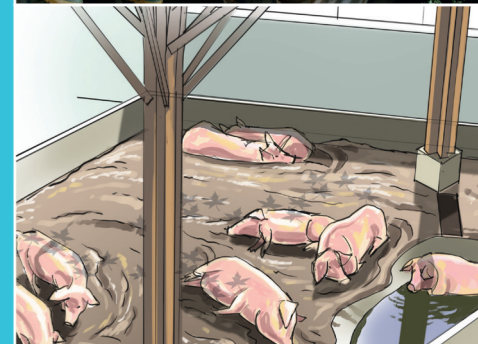
Deze MKB-innovatieprojecten ontvingen in 2016 subsidie van de Provincie Noord-Brabant en de regio.

Voeding en Gezondheid	
De sportende toeschouwer	
Indampen van zuivel	
Zuivelvervangende lijnzaadrank	
Bio en bio glutenvrije granenpool	
Smart AgriFood	
Distributiesysteem regionale voedselproducenten Voets	
Agri-Space	
Big Data - opschaling e-commerce platform ZTRDG	
eCMR mestexport	
Circulaire AgriFood	
Kamplan Total circulair farm concept	
Circulair Technologies Lab	
Gered + gerookt	
Dutch Quinoa 2.0	
Snappels en Happels	
Onora uitvaartkisten	

Deze leefomgevingsprojecten ontvingen in 2016 subsidie van de Provincie Noord-Brabant en de regio.

Landschapskunst	Agro As de Peel
Boerenpraktijkleren	Maashorst 2
Verduurzamd ondernemerschap VABs	Verkenningstraject Blue Zone
Waterfront Ravenstein	Verbetering Oost-Westverbinding
Verkenning Meanderende Maas	Patécafé
Maasoverpark	Doorontwikkeling Keukenbazen
Nieuwe proti-keten	AgriFood Land van Cuijk
Kavelruilcoördinator Raamvallei	Fietsverbinding Duits Lijntje
Groene Delta 2	Emissievrije stalsystemen

AgriFood Capital

bezoekadres

Agri&Food Plaza
Onderwijsboulevard 225
5223 DE 's-Hertogenbosch

postadres

Postbus 315
5201 AH 's-Hertogenbosch

T 073 613 29 96

E communicatie@agrifoodcapital.nl

Volg ons op:

www.AgriFoodCapital.nl

Colofon

© AgriFood Capital, juli 2017

Vormgeving: Studio Panjer, www.panjer.net

Fotografie: Stef Arends, Sandra Peerenboom,
Jan Zandee, Koning Willem 1 College, Pixabay,
Shutterstock.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

